

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-07-13
Besvaras senast
2021-07-27

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:3344 Situationen i Etiopien

Att den etiopiska regeringen beslutade om en universell vapenvila och att regeringstrupper uppges ha retirerat från Tigray har möjligen väckt vissa förhoppningar, också inom det internationella samfundet. Men en verklig fred förefaller tyvärr mycket avlägsen; de etniska motsättningarna har förvärrats.

I Tigray är situationen alltfjämt mycket allvarlig, särskilt i regionens västra och södra delar. Därifrån kommer uppgifter om att eritreanska trupper fortfarande ockuperar vissa områden. Det har också rapporterats att ett amhariskt förband, som samspelar nära med regeringsarmén, finns kvar i Tigray. Bägge dessa enheter har ett stort ansvar för de övergrepp som begåtts de senaste åtta månaderna.

De angripande truppernas framfart med avrättningar, våldtäkter och andra övergrepp har lett till svår social förödelse i Tigray. Antalet personer som tvingats lämna sina hem är mycket högt. Detta har bidragit till, och förvärrat, den hungerkatastrof som nu härjar bland en stor del av den lokala befolkningen.

Internationella biståndsorganisationer finns numera delvis på plats men arbetar under svåra omständigheter. Att både fysiska och digitala kommunikationer fungerat illa har försvårat deras arbete. Att två viktiga broar medvetet förstördes av de militära angriparna har drabbat både biståndsarbetet och lokalbefolkningens egna ansträngningar.

Den politiska ledningen i Tigray har uttalat att den för sin del är beredd att acceptera en vapenvila under vissa villkor. Det viktigaste kravet är att all krigföring mot tigreanerna upphör. Det är ett krav som i praktiken riktas inte bara till regeringsarmén utan också till de eritreanska styrkorna och det särskilda amhariska förbandet.

Även om en överenskommelse om vapenvila faktiskt skulle kunna uppnås vore en verklig fred likafullt oerhört avlägsen. Kriget sedan november förra året har blottlagt och förstärkt motsättningar mellan landets olika folkgrupper. Om premiärminister Abiy Ahmeds avsikt varit att förena landet till en uniform statsbildning så har resultatet blivit det motsatta. De etniska motsättningarna har fördjupats.

Det tigreanska folket – inte bara partiet TPLF – har vid flera tillfällen beskrivits

av premiärministern som landets fiender. Militära företrädare och regeringstroga medier har instämt i sådana svepande fördömanden av den tigreanska befolkningen.

Rapporter har nu kommit om hur tigreaner utsätts för diskriminering, svårartade trakasserier och övergrepp i den etiopiska huvudstaden Addis Abeba. Rent befängda attacker har gjorts i medierna mot enskilda personer. Ett exempel var anklagelsen mot WHO:s generaldirektör Tedros Adhanom Ghebreyesus. Han påstods ha utnyttjat sin internationella position för att lobba för TPLF och till och med för att hjälpa detta parti att anskaffa vapen.

Från Addis Abeba har det också kommit rapporter om att polis och civilklädda säkerhetspoliser slumpmässigt arresterat tigreaner i växande omfattning. Bostadsområden där många tigreaner bor har utsatts för razzialiknande kontroller. Personer som förts till en polisstation har, enligt de rapporter som nått oss, utsatts för svårartade övergrepp.

Varje detalj i de enskilda rapporter som når omvärlden i den nuvarande situationen kan inte bekräftas till hundra procent. Men att enskilda tigreaner i Addis Abeba nu upplever att de är utsatta för hotelser är uppenbart. Medier bidrar till den reaktionen genom en etniskt färgad, anti-tigreansk rapportering och utgör därmed samtidigt en bekräftelse på att tigreanerna verkligen är utsatta. Det som sagts från regeringens sida har tyvärr inte heller bidragit till nationell samling.

Sverige, EU och andra internationella aktörer har förstås en viktig och angelägen roll i denna ohyggligt svåra kris. Humanitært bistånd behövs och är nu enormt angeläget. Samtidigt finns ett ansvar för att bidra till en politisk lösning som reparerar de skador som orsakats – och som är den egentliga grunden till den humanitära krisen.

Inom FN, EU och flera enskilda regeringar har den etiopiska krisen nu börjat ges högre prioritet igen. Men det internationella engagemanget är ännu inte i nivå med situationens allvar. Bland etiopier, också de i diasporan, finns förväntningar på Sveriges roll i detta sammanhang.

Några initiativ skulle kunna identifieras utan dröjsmål: att de eritreanska förbanden fås att lämna Etiopien, att vapenvila säkerställs och övervakas samt att alla tendenser att försvåra biståndsinsatserna upphör.

Från svensk sida är det naturligt att lägga särskild vikt vid folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Förbrytelser har begåtts som måste utredas och skyldiga ställas till svars. De processerna är ofta svåra att genomföra när politiska motsättningar alltjämt dominerar, men de kan inte sopas under mattan alltför länge.

Reformer för mänskliga rättigheter måste vidtas, politiska fångar frigges, fängelserna humaniseras och etnisk diskriminering stoppas.

Klart är också att det demokratiska systemet är sargat. Reparation på den punkten kommer att kräva ett konstruktivt samtal om vilken typ av nation befolkningen faktiskt vill ha. Förslag om en konferens för nationell samling har redan framförts av oppositionen.

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

Vilka planer har regeringen för att, i samarbete med andra internationella krafter, ytterligare bidra till en fredlig och demokratisk utveckling i Etiopien?

.....

Thomas Hammarberg (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch